

Алдамчилик ёлғоннинг бир кўринишидир



08:30 / 26.12.2018 3172

Ваъдага вафо қилмаслик одати ҳам ёлғончиликнинг бир туридир.

Бу ишни қилган киши иродасиз, ундан яхшилик чиқмайдиган ва ишониб бўлмайдиган одам бўлади. Ваъдага вафо қилмаслик одамлар орасидаги муҳаббатни йўқотиб, кўп зарарлар етказди, вақтни беҳуда кетказди ва ҳоказо... Шунинг учун ҳам Пайғамбаримиз алайҳиссалом ваъдага вафо қилмасликни «мунофиқлар сифатидан» деб айтганлар:

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Мунофиқнинг белгиси учтадир: гапирса, ёлғон гапиради, ваъда берса, устидан чиқмайди ва омонат унга ишонилса, хиёнат қилади», дедилар».

Бухорий ривоят қилган.

Мунофиқ ваъдани бераверади, аммо устидан чиқмайди. Чунки унинг номи ўзи билан мунофиқда. Унинг сирти бошқача, ичи бошқачадир. У сиртида ваъдани бераётганида ичида унга амал қилишни ўйлаб ҳам қўймаган бўлади. Ваъдасига вафо қилмайдиганлар ўзларининг мунофиқлардан эканликларини эсларидан чиқармасликлари лозим.

Ёлғоннинг яна бир жирканч кўриниши алдамчиликдир.

Яъни ўзига ишонган одамни билиб туриб алдаш – унга ёлғон гапиришдир. Буни Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам улкан гуноҳ деб атаганлар.

Суфён ибн Усайд Ҳазромийдан ривоят қилинади:

«У Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг «Хиёнатнинг энг каттаси бир биродаринг сенга ишониб турса-ю, унга ёлғон гапиришингдир», деганларини эшитган экан».

Бухорий ривоят қилган.

Ҳақиқатан ҳам, биров сизга ишониб турса, сиздан маслаҳат сўраса ёки қандайдир бир хабарнинг ҳақиқатини билмоқчи бўлса, сизни ростгўй деб билиб турса-ю, сиз билатуриб унга ёлғон гапирсангиз, бу катта бир хиёнатдир.

Бировни алдаш, ёлғон маълумот бериш, бировнинг ишончини оқламаслик, ўзига ишониб турган одамга ёлғон гапириш ниҳоятда оғир иш эканини ушбу ҳадиси шарифдан билиб оламиз.

Умуман, ёлғон гапиришнинг ўзи катта гуноҳ ҳисобланади. Аммо ўзига ишониб турган одамга билиб туриб ёлғон гапириш хиёнат даражасидаги ёлғончилик экан. Бу нарсадан жуда эҳтиёт бўлишимиз зарур.

Ўзига рост гапириб турган одамга билиб туриб ёлғон гапириш ўша одамни менсимаслик, уни истехзо қилиш ва алдаш каби гуноҳларни ҳам ўз ичига олади.

Афсуски, кўпчилик худди шу тарзда ёлғончилик қилади. Ёлғончи нобакор ўзига садоқат кўрсатаётган кишини алдайди, ёлғон гапириб, уни ҳақорат қилади. Эҳтимол, ёлғончи шу иши билан унга ишонган соддадил кишидан кулар, аммо охиратда албатта катта хиёнатчи сифатида жавобини беради ва жазосини тортади.

Минг афсуслар бўлсинким, алдамчилар ичимизда анчагина бор. Улар ўз биродарларини алдашдан уялмайдилар ҳам, чарчамайдилар ҳам.

Бўхтон ҳам ёлғоннинг Ислом ҳаром қилган турларидан биридир.

Бўхтончи доимо бир инсоннинг амалига, мансабига, шарафига футур етказишга ҳаракат қилади. Бўхтон кўплаб бало-офатларнинг сабабчисидир. Шунинг учун ҳам Аллоҳ ундан ҳазар қилишга буюрган. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳадисларида бўхтондан доимий равишда қайтариб келганлар. Уни умматларига тушунтириб борганлар.

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ғийбат нималигини биласизларми?» дедилар.

«Аллоҳ ва Унинг Расули билади», дейишди.

«Биродарингни у ёқтирмайдиган нарса ила зикр қилишинг», дедилар.

«Айтинг-чи, биродаримда мен айтган нарса бўлса-чи?» дейилди.

«Агар унда сен айтган нарса бўлса, уни ғийбат қилган бўласан. Агар ўша нарса унда бўлмаса, унга бўхтон қилган бўласан», дедилар».

Муслим, Абу Довуд ва Термизий ривоят қилишган.

Демак, бир одамни орқасидан ўзи йўқ пайтида, ўша одамга ёқмайдиган гаплар билан эслаш ғийбат бўлади. Ғийбат гуноҳи кабира, катта гуноҳлар қаторига киради. Ғийбатчига тайин қилинган азобларни эшитган одамнинг вужуди титраб кетади.

Бўхтон эса бир кишини унинг ўзида йўқ иллатлар билан айблаш экан. Энди бўхтон деб аталмиш бу нарса ғийбатдан неча марта катта гуноҳ эканини тасаввур қилиб олиш мумкин.

Бировнинг айбини беркитиш ўрнига ҳамманинг айбини қидириш билан оворамиз. Қидирганда ҳам, тирноқ остидан кир излагандек ахтарамиз. Унда ҳам топилмаса, ёлғон-бўхтон тўқиб, айб тақаймиз. Мусулмонман, деб юрганларнинг бу ҳолини кўриб, бошқалар «Булар ўзи шунақа, бир-бирини қовламаса тура олмайди», дейдиган бўлиб қолишган.

Диний таълимотлардан бебаҳра кишиларнинг узри бордир. Аммо диндорликни, диний илмнинг даъвосини қилаётганларнинг бу борадаги қилмишларини кўриб, ёқа ушлайсиз. Муслмон биродарининг айбини беркитиш улар учун катта мусибатдек туюлади.

Хатто уларга «Жон биродар, бу иш муслмончиликка тўғри келмайди, муслмон одам ўз биродарининг айбини беркитиши лозим. Сиз бўлсангиз йўқ нарсани айтиб бўҳтон қиляпсиз», десангиз ҳам таъсир қилмайди.

Охир-оқибат нима бўлади? Кишиларнинг муслмонлардан кўнгли қолади. Душманлар муслмонлар устидан кулиб юради. Исломга қизиқиб турганларнинг ҳам кўнгли совийди. Муслмонларнинг ораси бузилади, ишлари ортга кетади. Ўша муслмоннинг айбини очган ҳам мақсадига етмайди.

«Ёлғон» китобидан